

Soest Bosstraat 68-80a

rapport 2199

Soest Bosstraat 68-80a (Gemeente Soest)

Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

Auteur: N. Huisman

Colofon

ADC Rapport 2199

Soest Bosstraat 68-80a (Gemeente Soest)
Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

Auteur: N. Huisman

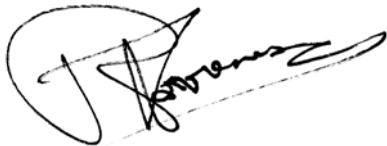
In opdracht van: Van der Wardt Ontwikkeling BV.
Directievoering: Vestigia BV

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, maart 2010

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R. Torremans', with a large, stylized initial 'R'.

Autorisatie:
R. Torremans

ISBN 978-94-6064-190-9

ADC ArcheoProjecten
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Tel 033 299 8181
Fax 033 299 8180
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Algemeen	7
1.2 Vooronderzoek	7
1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen	9
1.4 Opzet van het rapport	9
2 Methoden	10
3 Resultaten	10
3.1 Fysisch geografisch onderzoek	10
3.2 Sporen en structuren	10
3.3 Vondstmateriaal	11
4 Synthese	13
4.1 Algemeen	13
4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen	13
5 Waardering en selectieadvies	15
5.1 Waardering van de vindplaats	15
5.2 Selectieadvies	15
Literatuur	16
Lijst van afbeeldingen en tabellen	16
Bijlagen	26
Verklarende woordenlijst	28

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie:	Utrecht
Gemeente:	Soest
Plaats:	Soest
Toponiem:	Bosstraat 68-80a
Kaartblad:	32A
	148090/463605
	148320/463530
Coördinaten:	148230/463680
	148280/463610
Projectverantwoordelijke:	N. Huisman
Bevoegde overheid:	Gemeente Soest
Deskundige namens de bevoegde overheid:	M. Verhamme, Gemeente Amersfoort, sectie archeologie
Directievoerder:	J.P. Flamman, Vestigia BV
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):	38705
ADC-projectcode:	4110659
Complex en ABR codering:	Landbouw (ELX) en percelering/verkaveling (IPER)
Periode(n):	Nieuwe tijd (NT)
KNA versie:	3.1
Geomorfologische context:	Flank van een stuwwal
NAP hoogte maaiveld:	5,0-5,5 m +NAP
Maximale diepte onderzoek:	1 m - mv
Uitvoering van het veldwerk:	5 t/m 7 januari 2010
Beheer en plaats documentatie:	Archeologisch depot provincie Utrecht

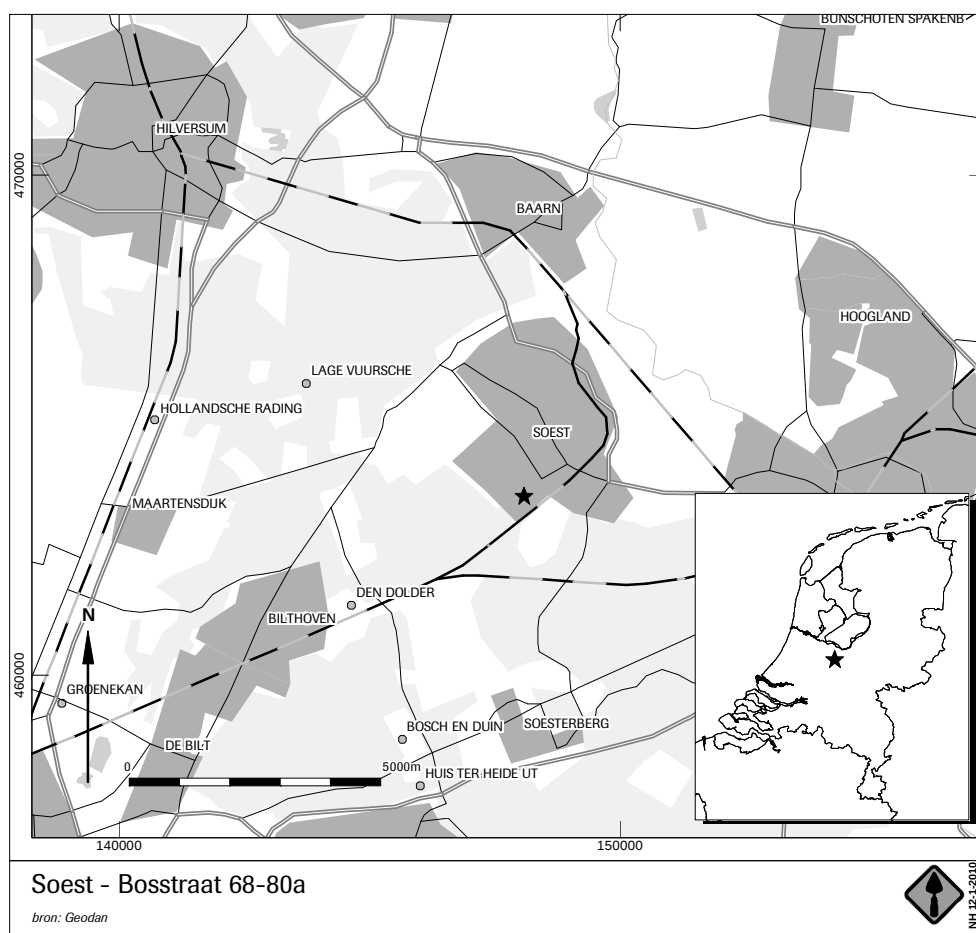
Samenvatting

Op het terrein aan de Bosstraat in Soest is bij voorgaand booronderzoek geconstateerd dat er een esdek aanwezig was en er werd verwacht dat de bodemopbouw vrij onverstoorde zou zijn. Op basis van de resultaten van het booronderzoek was het niet mogelijk de aard en ouderdom van de vindplaats te bepalen. De verwachting richtte zich op een nederzetting of grafveld uit de Late prehistorie. Een vroegere of latere ouderdom was echter ook mogelijk. In het esdek waren voornamelijk vondsten uit de Nieuwe tijd gedaan. Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn alleen sporen en vondsten uit de Nieuwe tijd aangetroffen. De sporen betreffen voornamelijk landbewerkingssporen. Deze hebben de bodemopbouw flink verstoord. Het kan niet worden uitgesloten dat eventuele oudere sporen aanwezig zijn geweest op plaatsen waar de bodem is verstoord tot op vlakniveau. Erg waarschijnlijk lijkt dit echter niet, omdat nergens in het plangebied resten van oudere sporen of vondsten zijn aangetroffen, ook niet in de onverstoorde delen. Vervolgonderzoek wordt daardoor weinig zinvol geacht. Er wordt derhalve geadviseerd het plangebied vrij te geven voor ontwikkeling.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Tijd in jaren
Nieuwe tijd	1500 - heden
Nieuwe tijd C	1850 - heden
Nieuwe tijd B	1650 - 1850 na Chr.
Nieuwe tijd A	1500 - 1650 na Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van Van der Wardt Ontwikkeling BV heeft ADC ArcheoProjecten een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van proefsleuven uitgevoerd voor het plangebied Soest Bosstraat (afb. 2), in het kader van geplande nieuwbouw. De nieuwbouw behelst het bouwrijp maken van een elftal bouwkvavels voor vrijstaande woningen, een horecagelegenheid en de aanleg van de bijbehorende infrastructuur. De diepteverstoring wordt geschat tot enkele meters beneden maaiveld. Vooronderzoek (zie §1.2) heeft aangetoond dat in dit gebied vermoedelijk archeologische waarden aanwezig zijn. Deze archeologische resten zullen bij de bouwactiviteiten geheel of gedeeltelijk worden vernietigd.

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 1,4 ha en is momenteel grotendeels braakliggend. Het gebied ligt in het zuidelijke deel van Soest. Het plangebied wordt aan de zuidoostkant begrensd door de Bosstraat. Op het terrein zijn tien proefsleuven aangelegd met een totale oppervlakte van ca. 832 m².

Het veldwerk is uitgevoerd van 5 t/m 7 januari 2010. In die periode zijn de proefsleuven aangelegd en onderzocht conform het Programma van Eisen (PvE), dat door Vestigia is opgesteld.¹ Dit ontwerp is goedgekeurd door M. Verhamme, regio-archeoloog. De documentatie die tijdens het IVO is opgesteld, is gedeponeerd in het provinciaal archeologisch depot van de provincie Utrecht.

Het veldteam bestond uit de volgende personen: N. Huisman (projectverantwoordelijke en veldarcheoloog), N. Bouma (veldtechnicus) en J. Emo (veldassistent). De kraanmachinist was ingehuurd door de opdrachtgever. De bij dit project betrokken senior archeoloog was R. Torremans. De contactpersoon bij Van der Wardt Ontwikkeling was E. Stuit. De directievoerder voor dit project was J.P. Flamman (Vestigia), de contactpersoon bij de bevoegde overheid M. Verhamme (regio-archeoloog). Vanwege zijn afwezigheid tijdens het veldwerk waren het archeoloog M. van Dijk en een collega van het Centrum voor Archeologie van de gemeente Amersfoort die in het veld een bezoek hebben gebracht. Zij traden namens de heer Verhamme op als adviseur van het bevoegd gezag (de gemeente Soest). Het vondstmateriaal is bestudeerd door S. Ostkamp. Controle en coördinatie van documentatie en vondstverwerking is uitgevoerd door J.W. Beestman.

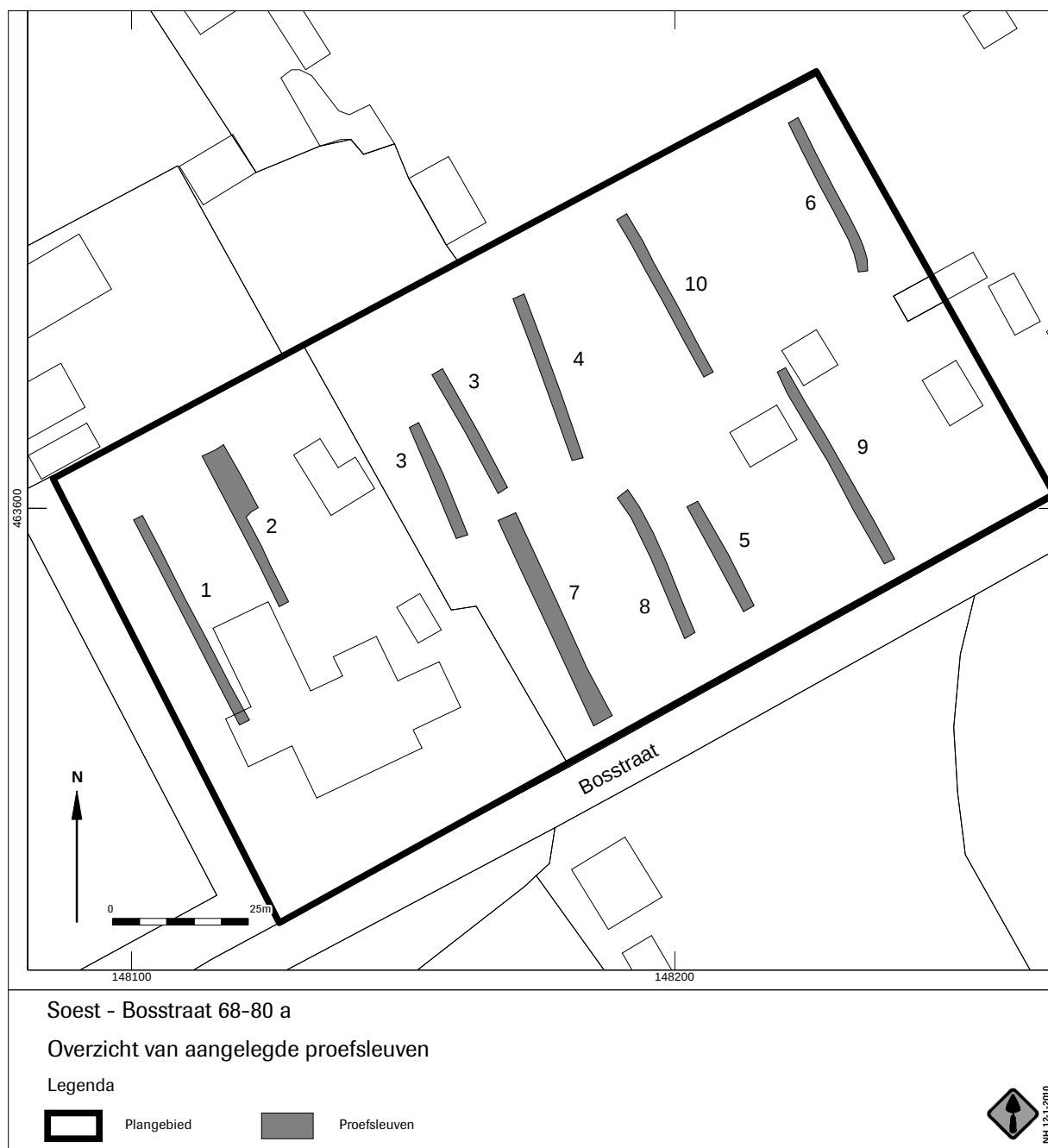
1.2 Vooronderzoek

Op de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) ligt het plangebied in een zone met een middelhoge verwachting op het aantreffen van archeologische resten. Binnen het plangebied zijn geen archeologische meldingen, waarnemingen of monumenten gedocumenteerd. Uit de omgeving is wel een aantal monumenten en waarnemingen bekend, waaronder de resten van het 'Mollenkerkhof', een stuifzandgebied met prehistorische bewoningssporen en een grafheuvel met waarschijnlijk de bijbehorende bewoning.

In verband met toekomstige ontwikkelingen in het plangebied is door Vestigia een eerste archeologische inventarisatie in het onderzoeksgebied uitgevoerd op 30 december 2008.² Dit bureau- en booronderzoek wees uit dat het terrein is opgehoogd met plaggen en dat de bodem in het hele plangebied zeer gering verstoord zou zijn. Op basis van de resultaten van het booronderzoek was het niet mogelijk de aard en ouderdom van een eventueel aanwezige vindplaats te bepalen. De verwachting richtte zich op een nederzetting of grafveld uit de Late prehistorie. Een vroegere of latere ouderdom was echter ook mogelijk. In het esdek waren voornamelijk vondsten uit de Nieuwe tijd gedaan.

¹ Flamman 2009, PvE nummer V09/1589.

² Louwe, Toonen & van Heeringen 2009.

Afb. 2. Alleputtenkaart.

1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen

Het IVO in de vorm van proefsleuven heeft tot doel de aard, omvang en kwaliteit (gaafheid en conservering) vast te stellen van de vindplaats(en) in het gebied om te komen tot een definitief oordeel over de behoudenswaardigheid ervan.

In het PvE zijn verschillende onderzoeksvragen gesteld. Deze worden in dit rapport beantwoord op basis van hetgeen in de proefsleuven is aangetroffen. De volgende onderzoeksvragen zijn in het PvE gesteld:

1. Is er sprake van één of meer behoudenswaardige vindplaatsen?
2. Wat is de aard, omvang, kwaliteit en verloop van de archeologische sporen en sporenclusters?
3. Wat is de conservering en gaafheid van de vindplaats(-en)?
4. Wat is de fasering van de vindplaats(-en)?
5. Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?
6. Uit welke periode dateren de eventuele sporen?
7. Wat is de relatie met de omgeving?
8. Wanneer zijn de archeologische sites als woonplaats in onbruik geraakt?
9. Vanaf wanneer is het esdek in aangelegd?
10. Wat is de geologische context van de aangetroffen archeologische resten?
11. Welke activiteiten zijn in het gebied uitgevoerd?
12. Aan welke culturele traditie(s) kunnen de grondsporen en het archeologisch materiaal worden toegeschreven en wat zijn de argumenten?
13. Wat is de relevantie van de site(s) met de onderzoeksagenda's van respectievelijk Nederland, de regio en de gemeente?

1.4 Opzet van het rapport

Dit rapport betreft een standaardrapport zoals genoemd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 3.1 -specificatie VS05). In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd, waarna de eerste conclusies volgen.

Na de samenvatting en dit inleidende hoofdstuk volgt een omschrijving van de onderzoeksmethoden in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 zijn de onderzoeksresultaten beschreven. Eerst wordt aandacht besteed aan de ontstaansgeschiedenis van het gebied en de bodemopbouw ter plaatse van de onderzoekslocatie. Daarna zijn de aangetroffen sporen beschreven en geïnterpreteerd. Op basis hiervan worden in hoofdstuk 4 de onderzoeksresultaten in een synthese geanalyseerd en in een context geplaatst en de verschillende onderzoeksvragen beantwoord. Het rapport eindigt met een conclusie en de archeologische waardering van het plangebied in hoofdstuk 5.

2 Methoden

Het onderzoek is uitgevoerd conform de KNA 3.1 en het PvE.³ Tijdens het IVO zijn tien proefsleuven (of putten) aangelegd. De sleuven zijn zo verspreid mogelijk aangelegd om de omvang en begrenzing van de vindplaats te bepalen (zie afb. 2). De opgravingsstrategie is in het veld besproken met de directievoerders van Vestigia. Er zouden 4 m brede sleuven worden aangelegd indien de bodemopbouw intact was. De bodemopbouw bleek echter bijna overal verstoord te zijn. Daarom zijn de meeste sleuven 2 m breed aangelegd. Tevens was de beschikbare ruimte op het terrein kleiner dan verwacht a.d.h.v. het puttenplan. Daardoor is (in overleg met de directievoerder) de locatie en omvang van enkele putten gewijzigd. Put 3 is bijv. opgedeeld in twee kleinere sleuven.

De vlakken zijn machinaal aangelegd, zonder schaafbak, omdat dat niet nodig was in de zandige ondergrond. In elke put is één vlak aangelegd. Alle aangetroffen vondsten zijn per spoor verzameld. De vlakken en de stort zijn met behulp van een metaaldetector onderzocht. Vervolgens is het vlak gefotografeerd en ingemeten met de robotic Total Station (rTS), waarbij regelmatig vlak- en maaiveldhoogtes zijn genomen. Enkele sporen zijn gecoupeerd om de aard van het spoor vast te stellen. In elke put zijn twee tot vier één meter brede profielkolommen van een lange zijde opgeschaafd. De kolommen zijn gefotografeerd en getekend (op schaal 1:20) en vervolgens beschreven.

3 Resultaten

3.1 Fysisch geografisch onderzoek

In de meeste profielkolommen is te zien dat de bouwvoor/esdek direct op de C-horizont (het gele dekzand) ligt. Een eventuele (podzol)bodem is hier niet of niet meer aanwezig. Op enkele plaatsen is er nog een dunne B- of B/C-horizont aanwezig. De bodemopbouw is dus op de meeste plaatsen verstoord, zowel door de landbewerkingssporen als meer recente verstoringen, zoals een voormalig varkenshok.

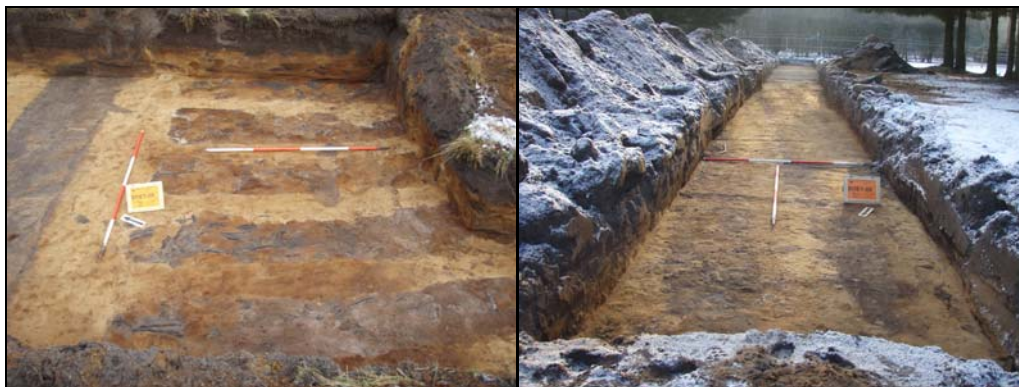

Afb. 3. Links bouwvoor op geel zand en rechts compleet verstoord profiel op locatie voormalig varkenshok.

3.2 Sporen en structuren

In alle putten zijn sporen van landbewerking aangetroffen. Deze bestaan uit esgreppels (met of zonder spitsporen en/of plaggen), sloten en enkele paalkuilen, die behoren tot een akker. De sporen dateren in de Nieuwe tijd (B en C, zie periodentabel). Bestudering van historische kaarten van 1872 tot 1944 leert dat bebouwing op het terrein voor het eerst is weergegeven op de kaart van 1910. Ook is er dan een eerste verkaveling zichtbaar. Op de kaart van 1902 is dit nog niet het geval. Helaas zijn deze kaarten niet scherp genoeg om daarop de aangetroffen sloten en greppels te plotten. Wel is dankzij de sloten een duidelijke noord en zuid begrenzing van de akker vastgesteld (afb. 5). De oost- en westgrens liggen mogelijk nog binnen het plangebied, maar wellicht ook daarbuiten, daar de huidige perceelsgrenzen pas rond het jaar 1910 zijn vastgesteld en het daarvoor een groter terrein betrof. De breedte van de akker is ca. 60 m. De lengte is minimaal 140 m.

³ Schuurman, Verhelst & Haarhuis 2008.

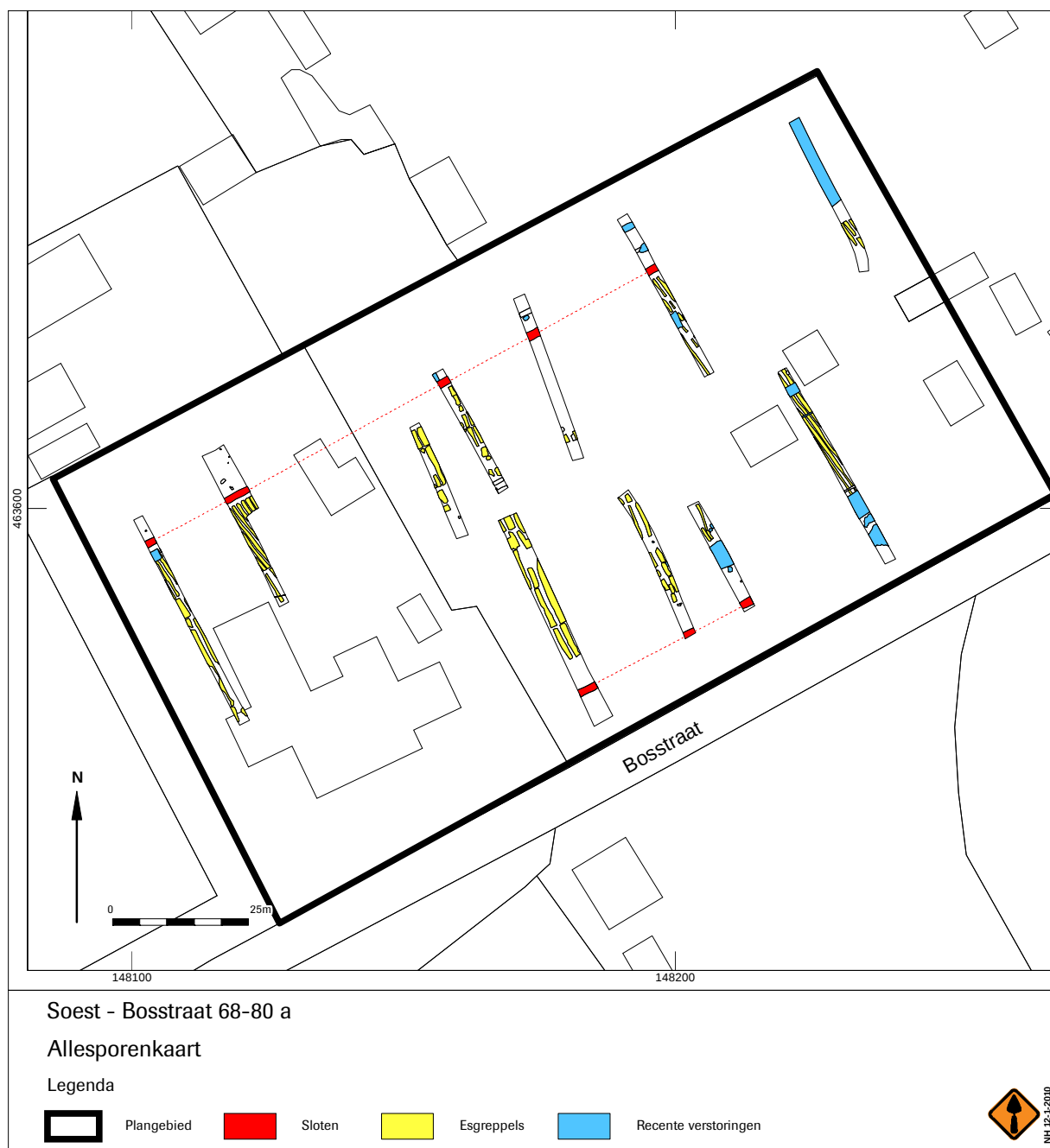

Afb. 4. Esgreppels, op de foto links met een sloot als begrenzing van de akker.

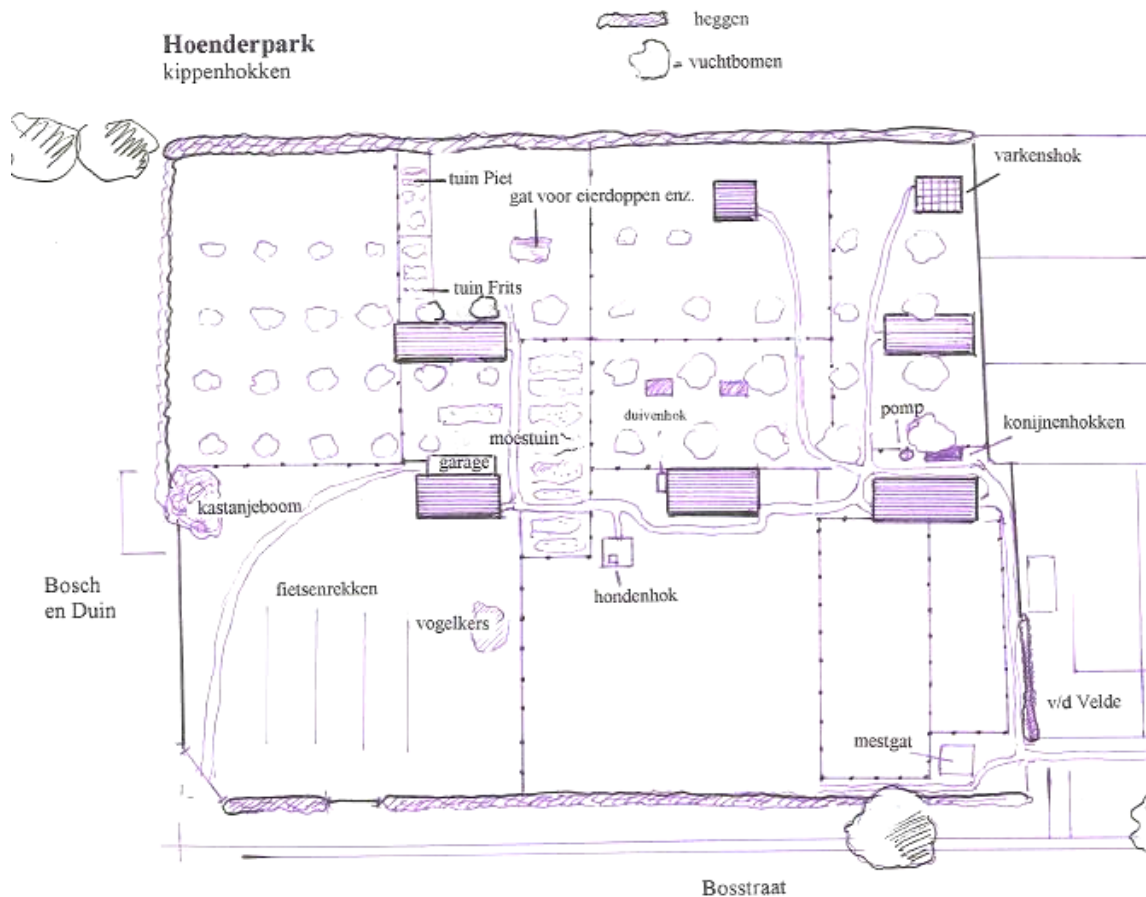
Verder zijn er diverse recente verstoringen aangetroffen, zowel in het vlak als in het profiel. Aan de hand van een kaartoverzicht van een voormalige eigenaar blijkt dat het terrein in het recente verleden intensief is gebruikt, hetgeen de vele verstoringen ook grotendeels verklaard (afb. 3 en 6).

3.3 Vondstmateriaal

Er zijn slechts drie fragmenten aardewerk, één fragment bouw materiaal en één fragment glas aangetroffen en verzameld. Deze dateren allen uit de periode Nieuwe tijd, ongeveer de 18e tot de 20e eeuw. Vondstnummer 1 en 2 zijn afkomstig uit twee sloten die de akker(s) begrenzen. Dit betreft roodbakkend aardewerk uit de 19e-20e eeuw. De overige fragmenten zijn afkomstig uit de bouwvoor. De vondsten zijn uiteindelijk afgestoten.

Afb. 5. Allesporenkaart met sloten, esgreppels en recente verstoringen.

Afb. 6. Kaart voormalige eigenaar met terreinindeling 20^e eeuw.

4 Synthese

4.1 Algemeen

De verwachtingen die op grond van het vooronderzoek zijn gesteld, moeten op basis van het huidige onderzoek worden aangepast. De bodemopbouw in het plangebied bleek ernstiger verstoord dan men had gedacht op basis van het booronderzoek. Ondanks dat het niet mogelijk was om op basis van de resultaten van het booronderzoek de aard en ouderdom van de vindplaats te bepalen, richtte de verwachting zich door vondsten uit de omgeving voornamelijk op een nederzetting of grafveld uit de Late prehistorie. Hier zijn echter geen resten van aangetroffen. Tijdens het booronderzoek waren in het esdek voornamelijk vondsten uit de Nieuwe tijd gedaan. Dit komt wel overeen met de sporen die tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn aangetroffen.

4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen die in het Programma van Eisen zijn gesteld, zullen hier worden beantwoord op basis van de bevindingen van het proefsleuvenonderzoek.

1. Is er sprake van één of meer behoudenswaardige vindplaatsen?

- Nee, er is geen sprake van een behoudenswaardige vindplaats. De sporen die zijn aangetroffen worden op basis van fysieke en inhoudelijke kwaliteit niet bijzonder genoeg geacht om het predicaat 'behoudenswaardig' te krijgen.

2. Wat is de aard, omvang, kwaliteit en verloop van de archeologische sporen en sporenclusters?

- Er zijn voornamelijk sporen van landbewerking aangetroffen. Deze bestaan uit esgreppels (met of zonder spitsporen en/of plaggen), sloten en enkele paalkuilen. De sporen dateren in de Nieuwe tijd, waarschijnlijk in de 18e tot de 20e eeuw. Verder zijn er regelmatig recente verstoringen aangetroffen, zowel in het vlak als in het profiel. Aan de hand van een overzicht van een voormalige eigenaar blijkt dat het terrein in het recente verleden intensief is gebruikt, hetgeen de vele verstoringen ook verklaard. De

sporen komen verspreid over het hele plangebied voor. De kwaliteit van de sporen is redelijk, maar zijn op zichzelf verstoringen (vooral de esgreppels) omdat ze de bodemopbouw bijna overal verstoord hebben.

3. Wat is de conservering en gaafheid van de vindplaats(-en)?

- De landbewerkingssporen hebben de bodemopbouw flink verstoord. Het kan niet worden uitgesloten dat eventuele oudere sporen aanwezig zijn geweest op plaatsen waar de bodem is verstoord tot op vlakniveau. Erg waarschijnlijk lijkt dit echter niet, omdat nergens in het plangebied resten van oudere sporen of vondsten zijn aangetroffen, ook niet in de onverstoorde delen.

4. Wat is de fasering van de vindplaats(-en)?

- De aangetroffen sporen dateren allen in de Nieuwe tijd (18e-20e eeuw), er is dus sprake van slechts één fase.

5. Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorïeën behoren zij?

- De vondsten dateren in de periode 18e-20e eeuw. Het betreft drie fragmenten aardewerk, één fragment bouw materiaal en één fragment glas.

6. Uit welke periode dateren de eventuele sporen?

- De sporen dateren tevens uit de periode 18e-20e eeuw.

7. Wat is de relatie met de omgeving?

- De landbewerkingssporen duiden op de aanwezigheid van een voormalige akker. Deze moet behoord hebben bij één of meerdere boerderijen in de omgeving.

8. Wanneer zijn de archeologische sites als woonplaats in onbruik geraakt?

- Er is geen sprake van een woonplaats.

9. Vanaf wanneer is het esdek in aangelegd?

- Er zijn geen vondsten verzameld uit het esdek aan de hand waarvan het gedateerd zou kunnen worden. Dergelijke sporen in de omgeving dateren echter meestal in de periode 19^e-20^e eeuw (mondelinge mededeling J. Flamman).

10. Wat is de geologische context van de aangetroffen archeologische resten?

- In de meeste profielkolommen is te zien dat de bouwvoor/esdek direct op de C-horizont (het gele dekzand) ligt. Een eventuele (podzol)bodem is hier niet of niet meer aanwezig. Op enkele plaatsen is er nog een dunne B- of B/C-horizont aanwezig. De bodemopbouw is dus op de meeste plaatsen verstoord, zowel door de landbewerkingssporen als meer recente verstoringen, zoals een voormalig varkenshok.

11. Welke activiteiten zijn in het gebied uitgevoerd?

- Er zijn één of meerdere akkers geweest, begrensd door sloten. Uit informatie van een voormalig eigenaar weten we dat er daarna op kleine schaal dieren zijn gehouden (vogels, honden, konijnen en varkens) in diverse kleine gebouwen en dat er een boomgaard en een moestuin waren. Op verscheidene plekken zijn gaten gegraven, onder andere voor het dumpen van eierschalen en mest.

12. Aan welke culturele traditie(s) kunnen de grondsporen en het archeologisch materiaal worden toegeschreven en wat zijn de argumenten?

- Er is geen sprake van een culturele traditie in archeologische zin.

13. Wat is de relevantie van de site(s) met de onderzoeksagenda's van respectievelijk Nederland, de regio en de gemeente?

- Deze vindplaats is niet relevant voor de onderzoeksagenda's. De sporen en vondsten verschaffen geen nieuwe informatie over Nederland, noch de regio of de gemeente.

5 Waardering en selectieadvies

5.1 Waardering van de vindplaats

De waardestelling, zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1, specificatie VS06) gebeurt op drie niveaus: belevingswaarde, fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit. De eerste is niet van toepassing omdat de vindplaats niet bovengronds zichtbaar is. Alleen de laatste twee niveaus zijn op deze vindplaats van toepassing. De fysieke kwaliteit van de vindplaats is gebaseerd op haar conservering en gaafheid. De conservering geeft aan in hoeverre de resten behouden zijn, de gaafheid in hoeverre de vindplaats nog compleet is. De beoordeling is voor zowel gaafheid als conservering: drie punten voor hoge, twee punten voor middelhoge en één punt voor lage kwaliteit.

De vindplaats is ruimtelijk slecht bewaard gebleven en kan dus worden beschouwd als zijnde van lage kwaliteit. Er zijn geen nederzettingssporen aangetroffen. De conservering van de grondsporen is matig. Sporen ouder dan de Nieuwe tijd zijn ofwel nooit aanwezig geweest, of verdwenen door de landbewerkingssporen. Het aardewerk dat verzameld is tijdens het aanleggen van de sporenvlakken is matig verweerd en gefragmenteerd. Bot en zaden zijn niet aangetroffen. De conservering van sporen en vondsten wordt laag gewaardeerd.

De waardering van beide fysieke kwaliteitscriteria is in totaal 2 punten. Dit is een score die laag (< 5 punten) is en die haar het predikaat 'niet behoudenswaardig' oplevert (tabel 2).

Ook op inhoudelijke kwaliteit, uitgedrukt in waarden voor zeldzaamheid, informatie en ensemble, wordt de vindplaats beoordeeld met hetzelfde puntensysteem. De vindplaats scoort bij alle criteria slechts één punt. De totale score voor de inhoudelijke kwaliteit is 3 en de waardering van de vindplaats op basis van deze criteria is dan ook laag.

Tabel 2. Scoretabel waardestelling (naar KNA, versie 3.1).

Waarden	Criteria	Scores			
		Hoog	Midden	Laag	Totale score
Beleving	Schoonheid	Wordt niet gescoord			
	Herinneringswaarde	Wordt niet gescoord			
Fysieke kwaliteit	Gaafheid			1	< 5 niet-behoudenswaardig
	Conservering			1	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid			1	< 5 niet-behoudenswaardig
	Informatiewaarde			1	
	Ensemblewaarde			1	
	Representativiteit	N.v.t.			

5.2 Selectieadvies

De lage score van de waardestelling geeft al aan dat de vindplaats niet behoudenswaardig is. Door landbewerking is de bodemopbouw van deze percelen dermate verstoord (tot ca. 1 m -mv), dat eventuele archeologische resten niet meer intact zullen zijn. Het advies van luidt dan ook het terrein vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Het Centrum voor Archeologie ondersteunt het selectieadvies van ADC ArcheoProjecten om het terrein vrij te geven voor verdere ontwikkeling en adviseert de gemeente Soest dit advies over te nemen.

Het is echter niet geheel uit te sluiten dat buiten het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Indien tijdens grondwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit alsnog te worden gemeld op basis van de Monumentenwet 1988 en de Wet op de Archeologische Monumentenzorg. Het wordt aanbevolen om de uitvoerder van het grondwerk hiervan op de hoogte te stellen.

Literatuur

Eimermann, E, J.P. Flamman, 2009: *Bosstraat 68-80a te Soest. Het Programma van Eisen ten behoeve van een Inventariserend en Waarderend Veldonderzoek door middel van proefsleuven*, Vestigia PvE V655.

Louwe, E., W.H.J. Toonen, R.M. Heeringen, 2009: *Nieuwbouwlocatie aan de Bosstraat 68-80a, gemeente Soest. Een bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek door middel van boringen*, Vestigia rapport V605, Amersfoort.

Lijst van afbeeldingen en tabellen

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied op de topografische kaart.

Afb. 2. Alleputtenkaart.

Afb. 3. Foto's profielen.

Afb. 4. Foto's esgreppels.

Afb. 5. Allesporenkaart met sloten, esgreppels en recente verstoringen.

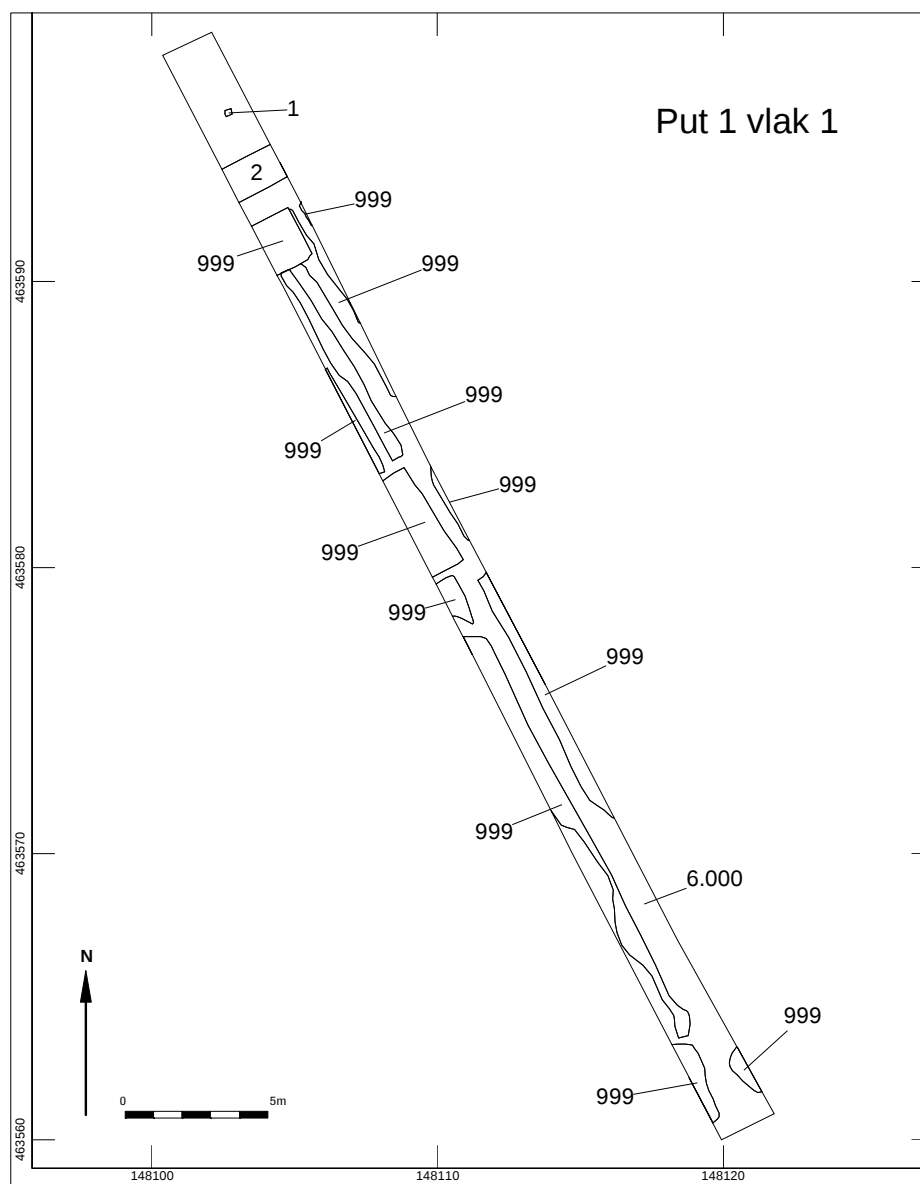
Afb. 6. Kaart voormalig eigenaar met terreinindeling 20^e eeuw.

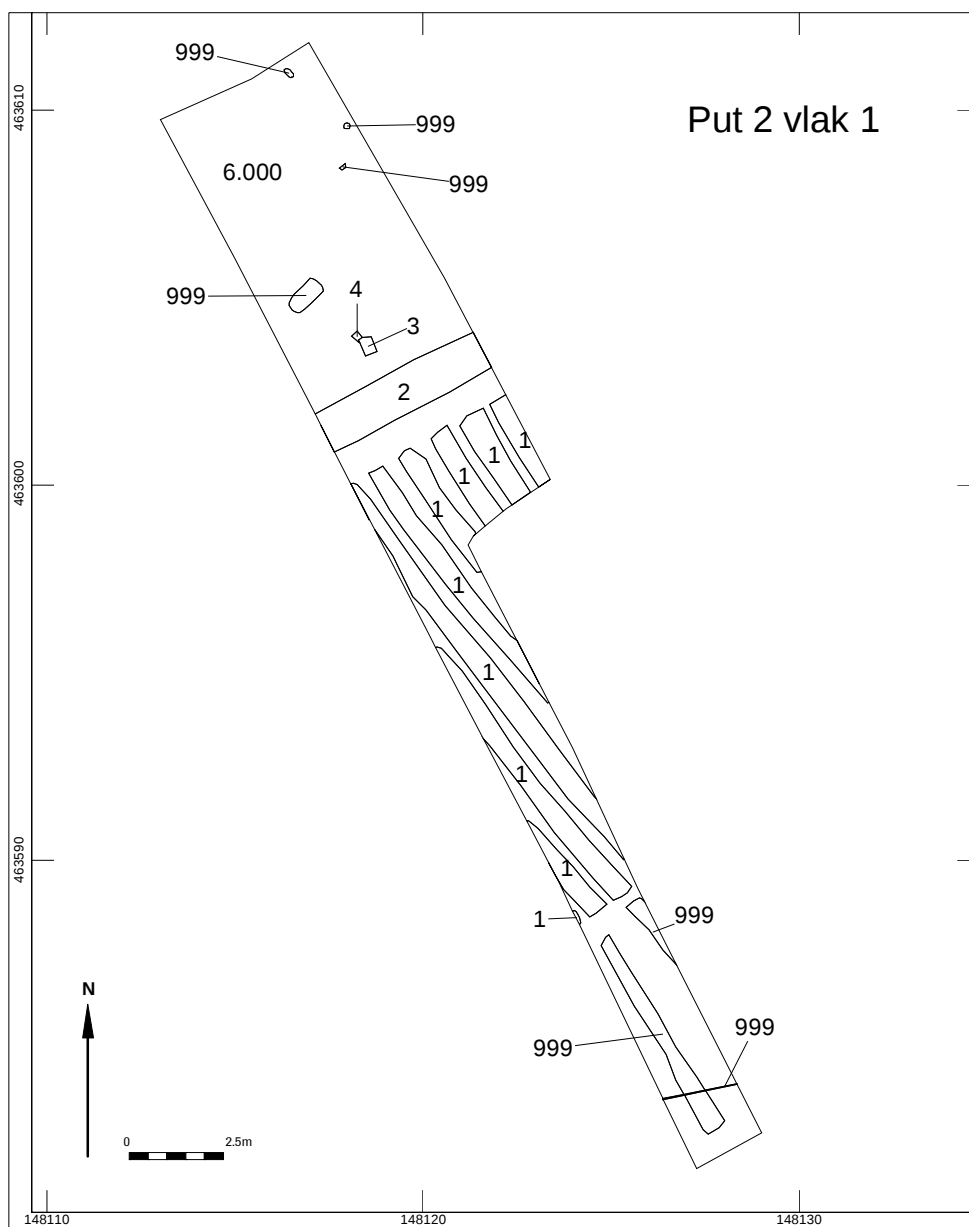
Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

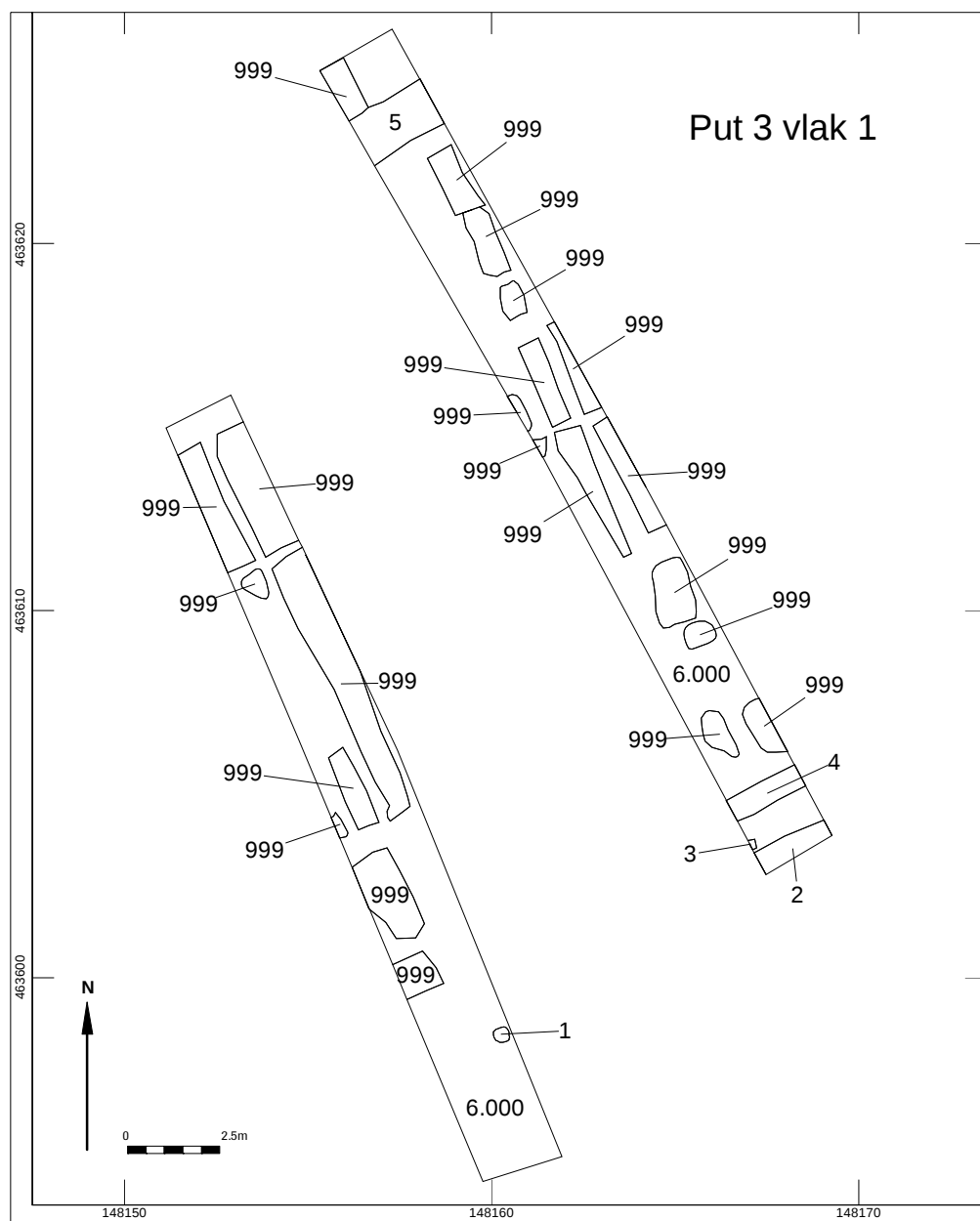
Tabel 2. Scoretabel waardestelling (naar KNA, versie 3.1).

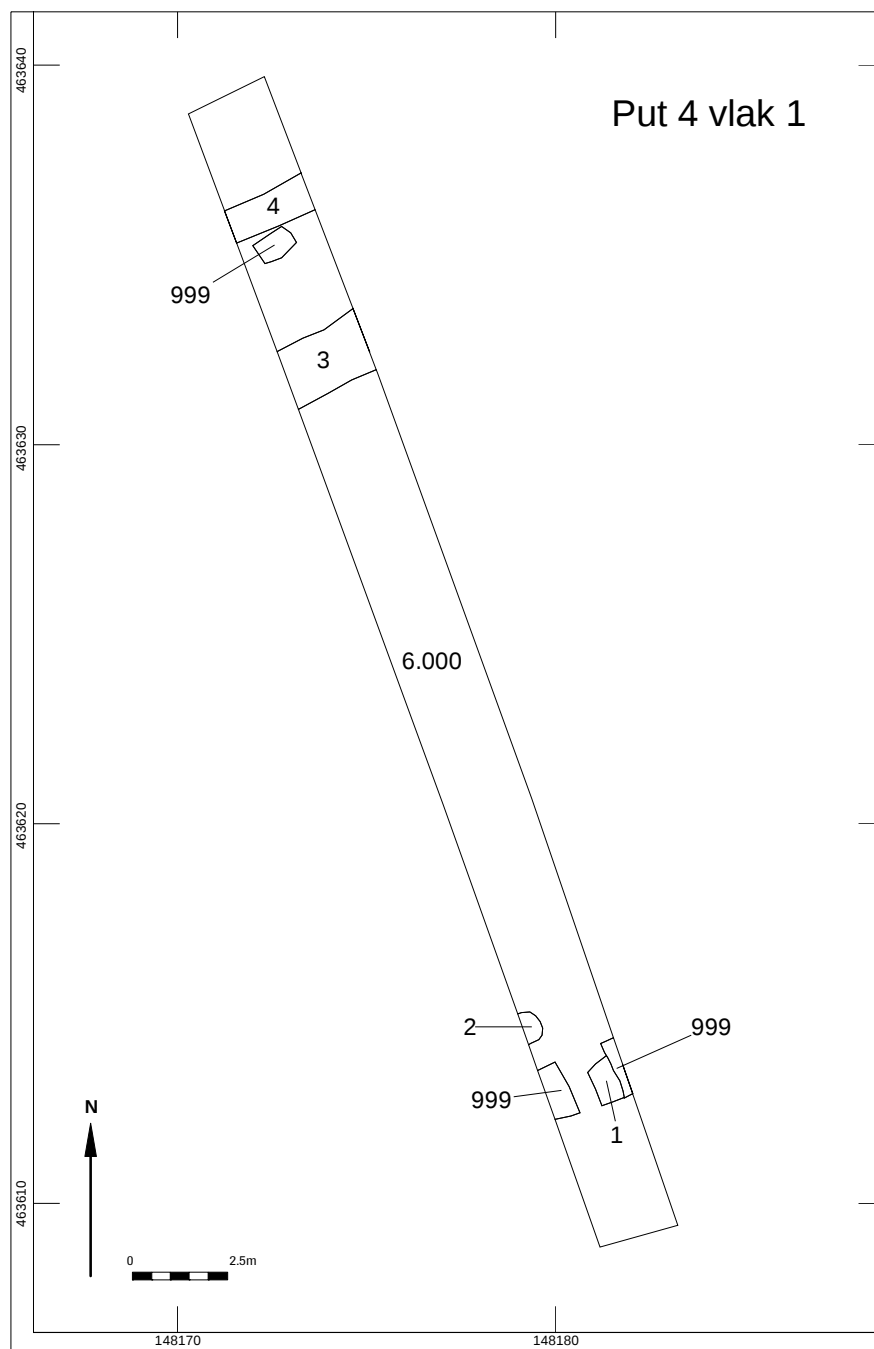

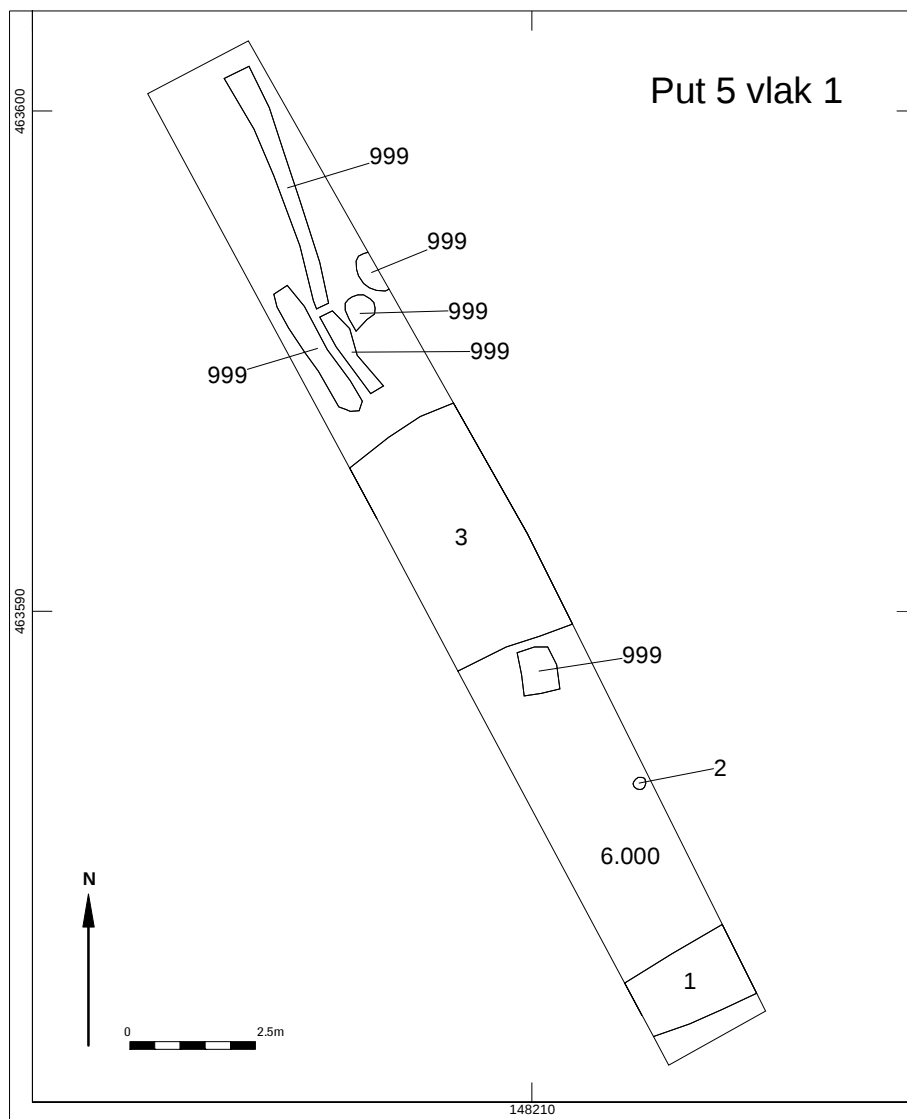
Bijlagen

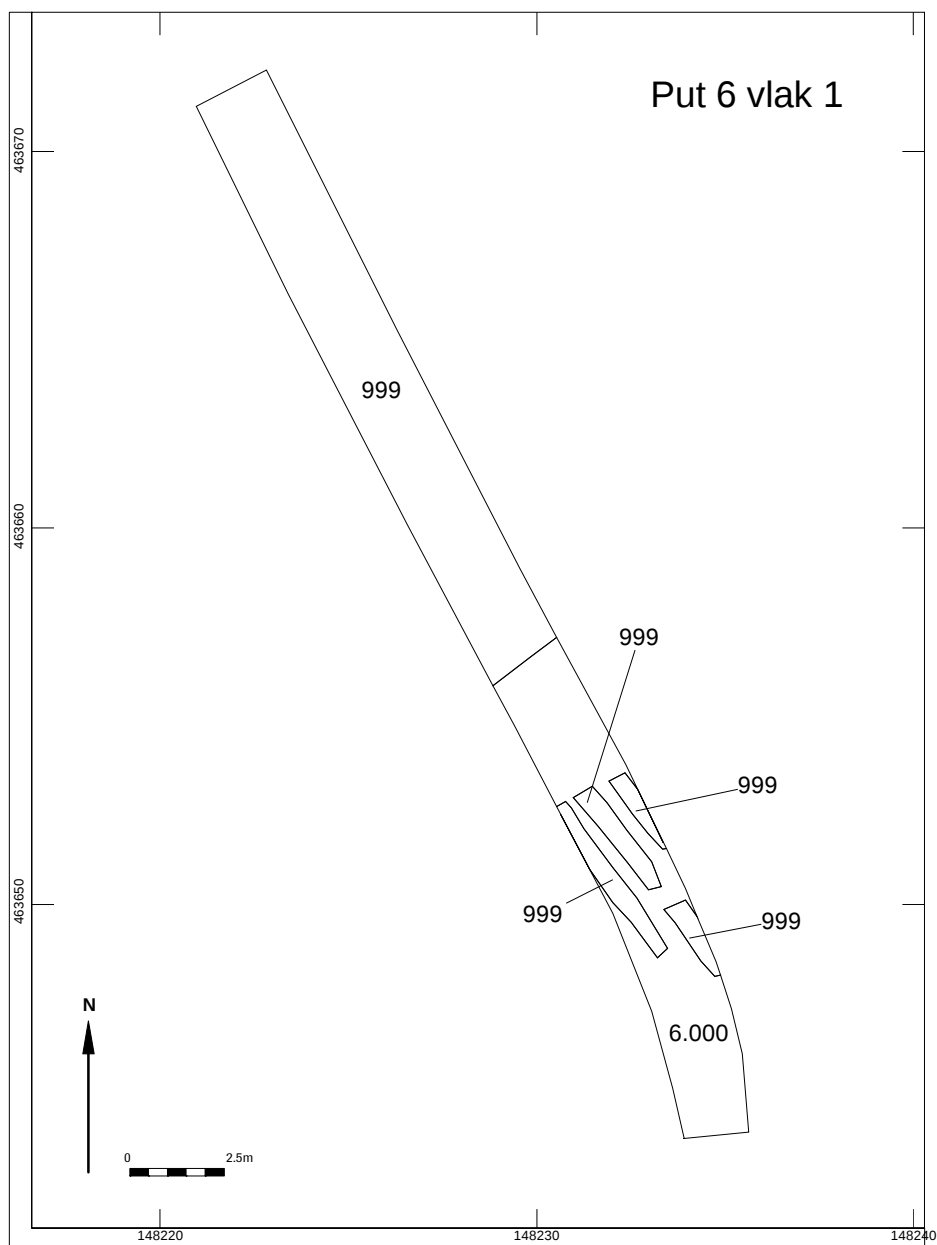

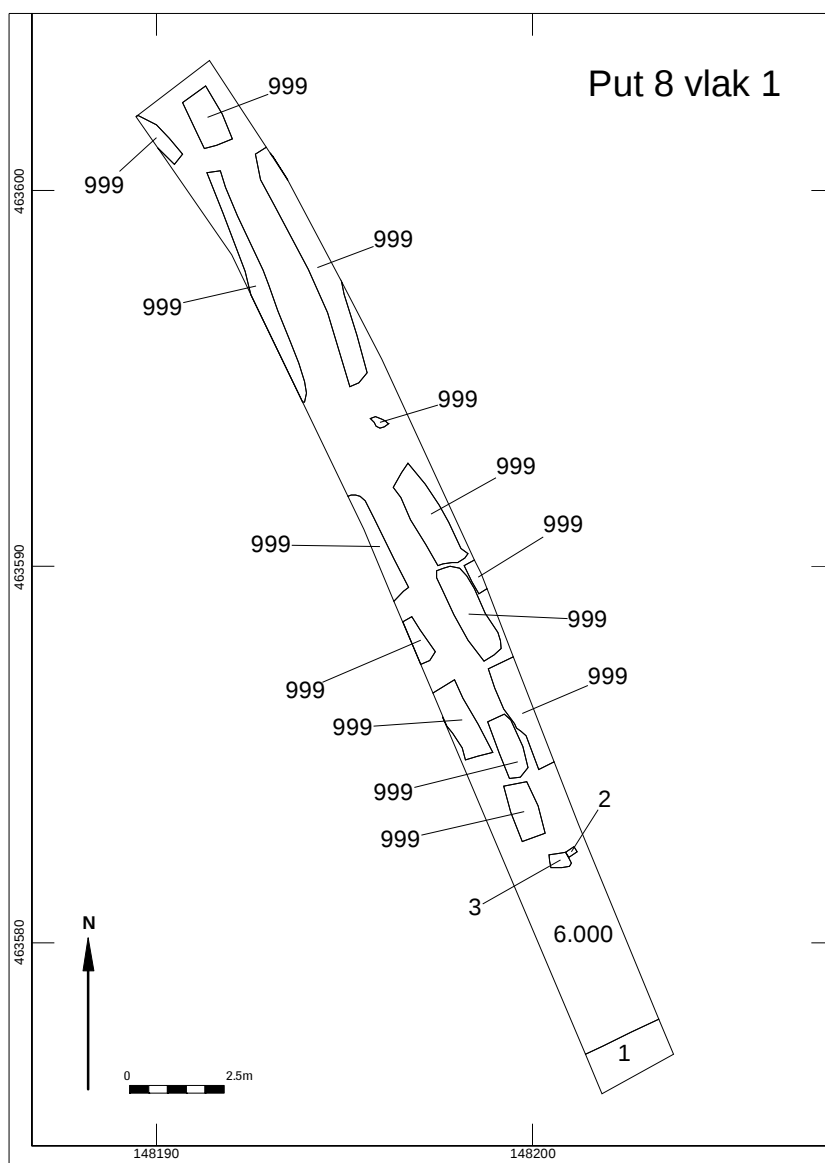

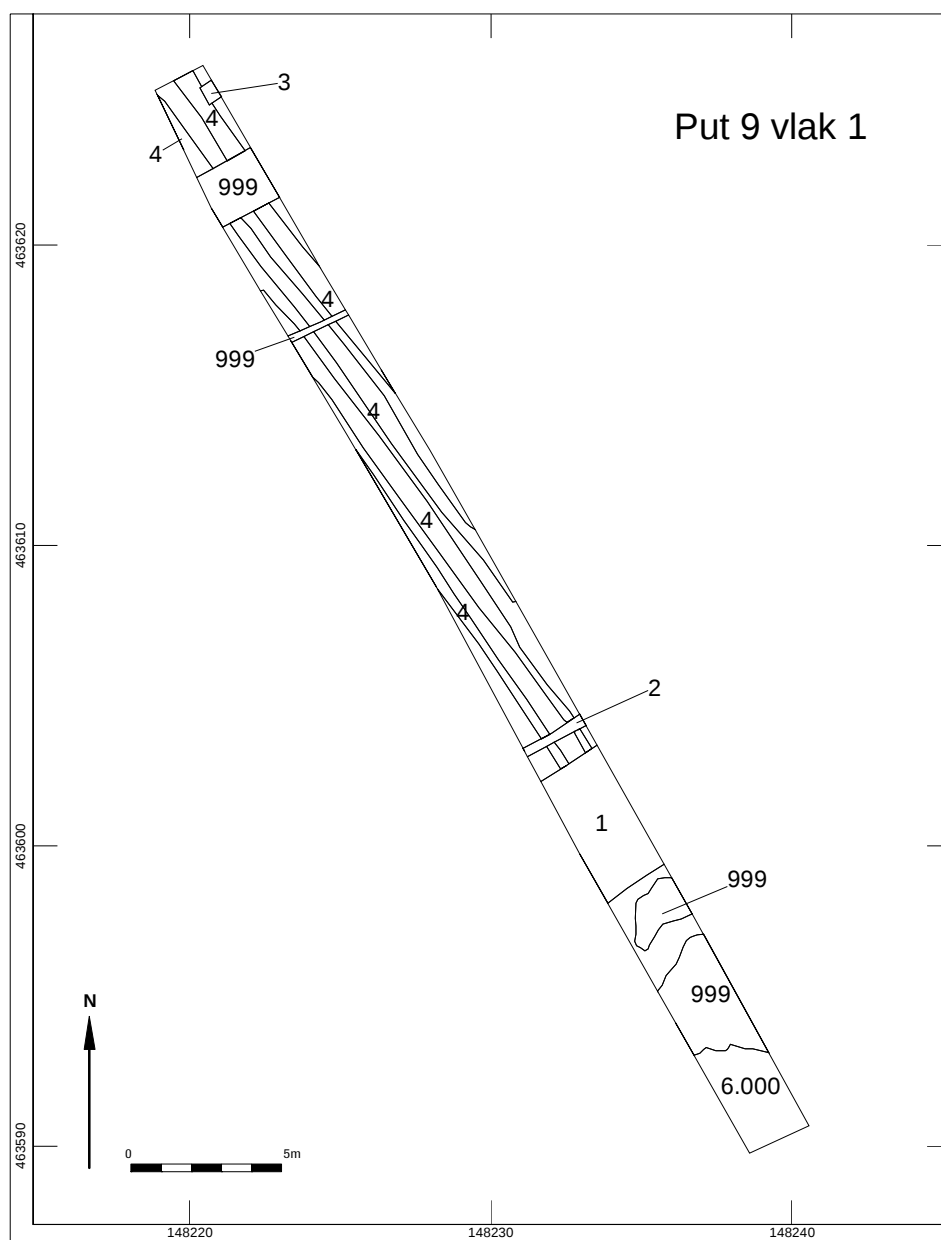

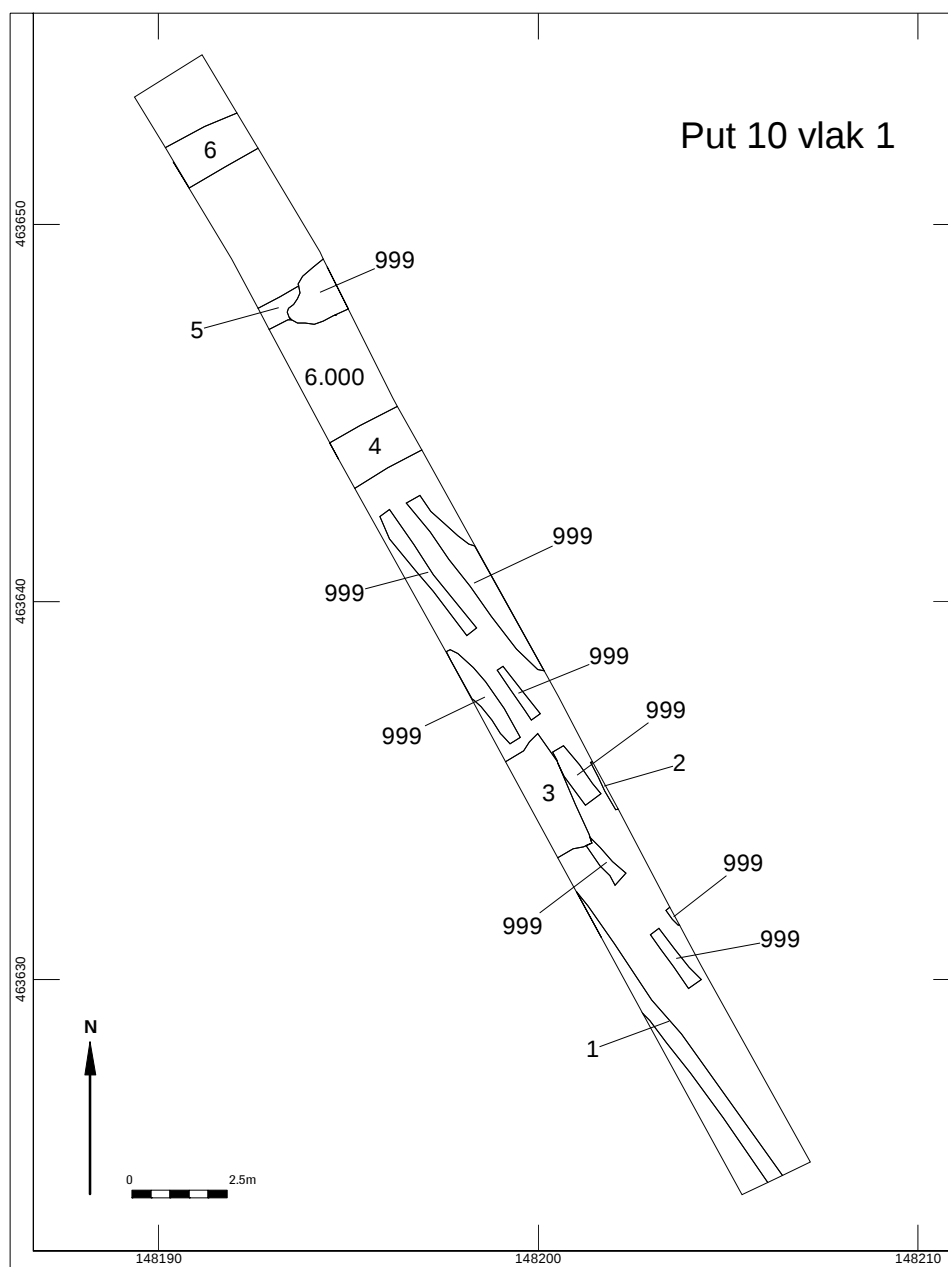

OPGR_ID	Vondstnr	Put	Vlak	Vak	Spoor	Vulling	Inhoud	Verzamel	Opmerking
SOET-09	1	2	1		2	1	MIX	AANV	
SOET-09	2	3	102		5	1	AW	SCHA	
SOET-09	3	3	102		2000	1	MIX	SCHA	kolom 4 (oostput)
SOET-09	4	4	1		1	1	AW	MAA	

Vondstenlijst.

Putnr	Vlaknr	Spoornr	Aardspoor	Vlakovorm	Vorm_coupe	Diepte
1	1	1	PK	RHK	VLK	8 cm
1	1	2	GR	LIN	KOM	90 cm
2	1	1	GR	LIN		
2	1	2	GR	LIN		
2	1	3	PK	RHK	ONR	12 cm
2	1	4	PK	RHK	ONR	7 cm
3	1	1	PK	RND	KOM	24 cm
3	1	2	GR	LIN		
3	1	3	NV	VRK		
3	1	4	GR	LIN		
3	1	5	GR	LIN		
4	1	1	KL	RHK		
4	1	2	KL	RND		
4	1	3	GR	LIN		
4	1	4	GR	LIN		
5	1	1	SL	LIN		
5	1	2	PK	RND		
5	1	3	SL	LIN		
6	1	999	GR	ONR		
7	1	1	SL	LIN		
7	1	999	GR	ONR		
8	1	1	SL	LIN		
8	1	2	PK	RHK		
8	1	3	PK	RHK		
8	1	999	SS	ONR		
9	1	1	SL	LIN		
9	1	2	GR	LIN		
9	1	3	KL	ONR		
9	1	4	GR	ONR		
10	1	1	REC	LIN		
10	1	2	REC	ONR		
10	1	3	REC	ONR		
10	1	4	SL	LIN		
10	1	5	REC	ONR		
10	1	6	REC	LIN		
10	1	999	SS	ONR		

Sporenlijst.

PUTNR	VLAKNR	SPOORNR	VULLINGNR	KLEUR	TEXTUUR	GEVLEKT	INSLUITSEL	ORG_STOF	OPMERKING
1	1	1	1	DONKER GR	ZS2	Nee			
1	1	2	1	GR/BR	ZS2	Ja	aw		humeus zwart bandje onderin
2	1	1	1	BR/OR	ZS2	Ja	lgr tot zw plaggen	H2	esgreppels
2	1	2	1	DONKER GR/GR	ZS2	Ja	aw,glas,bw spikkels,met		
2	1	3	1	DONKER GR	ZS2	Nee			
2	1	4	1	DONKER GR	ZS2	Nee			
3	1	1	1	ZW/LICHT GR	ZS2	Ja			
3	1	2	1	GR	ZS2	Nee			
3	1	3	1	GR	ZS2	Nee			
3	1	4	1	GR	ZS2	Nee			
3	1	5	1	DONKER GR/LICHT GR	ZS2	Ja			
4	1	1	1	GR	ZS2	Nee			vnr 4
4	1	2	1	GR	ZS2	Nee			
4	1	3	1	GR/LICHT GR	ZS2	Nee			
4	1	4	1	GR/LICHT GR	ZS2	Nee			
5	1	1	1	ZW/LICHT GR	ZS2	Nee	rec bw	H1	
5	1	2	1	GR	ZS2	Nee			
5	1	3	1	ZW/LICHT GR	ZS2	Nee		H1	
6	1	999	1	DONKER BR/DONKER GR	ZS2	Ja			esgreppels
7	1	1	1	ZW/GR	ZS2	Nee	takken/wortels	H1	nieuwe tijd onderkant spitsporen
7	1	999	1	GR/BR	ZS2	Ja			
8	1	1	1	ZW/GR	ZS2	Nee		H1	
8	1	2	1	GR/BE	ZS1	Ja			
8	1	3	1	GR	ZS1	Nee			
8	1	999	1	DONKER/GR	ZS2	Nee			aan onderkant greppels
9	1	1	1	GR	ZS2	Nee			
9	1	2	1	GR	ZS2	Nee			
9	1	3	1	GR/BR	ZS2	Nee			
9	1	4	1	DONKER BR	ZS2	Ja			esgreppels
10	1	1	1	DONKER GR/LICHT GR	ZS1	Nee			verstoord
10	1	2	1	ZW	ZS1	Nee			
10	1	3	1	ZW	ZS1	Nee			
10	1	4	1	ZW	ZS2	Nee		H1	
10	1	5	1	ZW/LICHT GR	ZS1	Nee			
10	1	6	1	BR/GR	ZS2	Nee	takken/wortels		
10	1	999	1	DONKER BR	ZS2	Nee			onderkant esgreppels

Vullingenlijst.

Verklarende woordenlijst

Antropogene sporen Alle immobiele sporen van menselijke oorsprong, variërend van paalgaten of fosfaatvlekken tot muurresten.

AMK Archeologische Monumentenkaart geeft een overzicht van gewaardeerde archeologische terreinen in vier categorieën: 1). Archeologische waarde, 2) Hoge archeologische waarde, 3) Zeer hoge archeologische waarde en 4) Zeer hoge archeologische waarde beschermd. De AMK is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de RCE en de provincies en wordt beheerd door de RCE.

Archeologische indicatoren Indicatief archeologisch materiaal dat bij (boor)onderzoek een aanwijzing kan zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van een archeologische vindplaats.

Archis Archeologisch Informatie Systeem. Dit door de RCE beheerde systeem bevat informatie over o.a. onderzoeksmeldingen, vondstmeldingen, waarnemingen, complexen en monumenten.

¹⁴C Koolstof (radioactieve isotoop), gebruikt voor datering.

CIS Het landelijke registratienummer ten behoeve van archeologisch onderzoek, uitgegeven door het Centraal Informatiesysteem.

CMA Centraal Monumenten Archief.

Conservering De mate waarin grondsporen, anorganische (aardewerk, vuursteen, metaal, glas etc.) en organische archeologische resten (bot, zaden, hout etc.) bewaard zijn gebleven.

Ensemblewaarde De meerwaarde die aan een vindplaats wordt toegekend op grond van de mate waarin sprake is van een landschappelijke en/of archeologische context.

Ex situ niet ter plaatse. Aanduiding die wordt gebruikt om aan te geven of grondsporen en / of artefacten zich niet meer op de oorspronkelijke plaats in de bodem bevinden. Behoud ex situ is het bewaren van de archeologische informatie door definitief onderzoek (opgraven, documenteren en registreren).

Gaafheid De mate van (fysieke) verstoring van de bodem en/of de (eventueel aanwezige) archeologische waarden, zowel in verticale zin (diepte) als in horizontale zin (omvang)

Herinneringswaarde De herinnering die een archeologisch monument oproept over het Verleden.

IKAW Indicatieve kaart van archeologische waarden, een door de RCE geproduceerde kaart op landelijk niveau met de verwachte relatieve of absolute dichtheid van (bepaalde) archeologische verschijnselen in de bodem.

IVO Inventariserend Veld Onderzoek. Het verwerven van (extra) informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, als aanvulling op en toetsing van de archeologische verwachting, gebaseerd op het bureauonderzoek middels waarnemingen in het veld.

Informatiewaarde De betekenis van een monument als bron van kennis over het verleden. De informatiewaarde wordt bepaald door de mate waarin (een opgraving van) het monument een bijdrage kan leveren aan nieuwe kennisvorming over het verleden.

In situ Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponneerd, weggegooid of verloren. Behoud in situ is het behouden van archeologische waarden in de bodem.

KNA Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

NAP Normaal Amsterdams Peil (=officieel peilmerk).

PVA Plan van Aanpak. Een door de opdrachtnemer op te stellen plan voor de uit te voeren werken waarmee beoogd wordt aan de vereisten zoals geformuleerd in het Programma van Eisen en/of het ontwerp te voldoen. Ook wordt hierin een voorstel gedaan voor de werkwijze waarmee de in het Programma van Eisen en/ of ontwerp geformuleerde resultaatsverwachtingen bereikt kunnen worden.

PVE Programma van Eisen. Het PVE is een door een bevoegde overheid opgesteld of bekrachtigd document dat de probleem- en doelstelling van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats geeft en de daaruit af te leiden eisen formuleert met betrekking tot het uit te voeren werk.

RCE Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, voorheen ROB (Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek) en later RACM (Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten).

Representativiteit De mate waarin een bepaald type vindplaats typerend is voor een periode dan wel een gebied.

RTS Robotic Total Station. Hiermee worden vlakken direct digitaal ingemeten.

Schoonheid De esthetisch-landschappelijke waarde van een archeologisch monument, die vooral in zichtbaarheid tot uiting komt.

Selectieadvies Archeologisch inhoudelijk advies over de behoudenswaardigheid van een vindplaats. Dit wordt opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria.

Zeldzaamheid De mate waarin een bepaald type monument schaars is (of is geworden) voor een periode of in een gebied.

EVALUATIE RAPPORT (KNA 3.1) door N. Huisman

In opdracht van Van der Wardt Ontwikkeling BV heeft ADC ArcheoProjecten een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van proefsleuven uitgevoerd voor het plangebied Soest Bosstraat, in het kader van de geplande nieuwbouw. Vooronderzoek heeft aangetoond dat in dit gebied vermoedelijk archeologische waarden aanwezig zijn. Deze archeologische resten zullen bij de bouwactiviteiten gedeeltelijk worden vernietigd.

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 1,4 ha en is momenteel grotendeels braakliggend. Het gebied ligt in het zuidelijke deel van Soest. Het plangebied wordt aan de zuidoostkant begrensd door de Bosstraat. In het gebied zijn tien proefsleuven aangelegd met een totale oppervlakte van ca. 832 m².

De contactpersoon bij Van der Wardt Ontwikkeling was E. Stuit. De directievoerder voor dit project was J.P. Flamman (Vestigia), de contactpersoon bij de bevoegde overheid M. Verhamme (regio-archeoloog). Vanwege zijn afwezigheid tijdens het veldwerk waren het archeoloog M. van Dijk en een collega van de gemeente Soest die in het veld een bezoek hebben gebracht.

BEOORDELING VONDSTEN:

Er zijn slechts vier fragmenten aardewerk en één fragment glas aangetroffen en verzameld. Deze dateren allen uit de periode Nieuwe tijd, ongeveer de 18e tot de 20e eeuw. Vondstnummer 1 en 2 zijn afkomstig uit twee sloten die de akker(s) begrenzen.

BEOORDELING MONSTERS:

Er zijn geen monsters verzameld.

BEOORDELING SPOREN/STRUCTUREN:

Er zijn voornamelijk sporen van landbewerking aangetroffen. Deze bestaan uit esgreppels (met of zonder spitsporen en/of plaggen), sloten en enkele paalkuilen. De sporen dateren in de Nieuwe tijd, waarschijnlijk in de 18^e tot de 20^e eeuw. Verder zijn er regelmatig recente verstoringen aangetroffen, zowel in het vlak als in het profiel. Aan de hand van een overzicht van een voormalige eigenaar blijkt dat het terrein in het recente verleden intensief is gebruikt, hetgeen de vele verstoringen ook verklaard.

RECAPITULATIE VRAAGSTELLINGEN PVE:

Hieronder wordt getracht de onderzoeksvragen te beantwoorden op basis van de huidige resultaten van het proefsleuvenonderzoek;

Is er sprake van één of meer behoudenswaardige vindplaatsen?

Nee, er is geen sprake van een behoudenswaardige vindplaats. De sporen die zijn aangetroffen worden op basis van fysieke en inhoudelijke kwaliteit niet bijzonder genoeg geacht om het predicaat 'behoudenswaardig' te krijgen.

Wat is de aard, omvang, kwaliteit en verloop van de archeologische sporen en sporenclusters?

Er zijn voornamelijk sporen van landbewerking aangetroffen. Deze bestaan uit esgreppels (met of zonder spitsporen en/of plaggen), sloten en enkele paalkuilen. De sporen dateren in de Nieuwe tijd, waarschijnlijk in de 18e tot de 20e eeuw. Verder zijn er regelmatig recente verstoringen aangetroffen, zowel in het vlak als in het profiel. Aan de hand van een overzicht van een voormalige eigenaar blijkt dat het terrein in het recente verleden intensief is gebruikt, hetgeen de vele verstoringen ook verklaard. De sporen komen verspreid over het hele plangebied voor. De kwaliteit van de sporen is redelijk, maar zijn op zichzelf verstoringen (vooral de esgreppels) omdat ze de bodemopbouw bijna overal verstoord hebben.

Esgreppels (bruin) begrenst door een sloot (grijs).

Wat is de conservering en gaafheid van de vindplaats(-en)?

De landbewerkingssporen hebben de bodemopbouw flink verstoord. Het kan niet worden uitgesloten dat eventuele oudere sporen aanwezig zijn geweest op plaatsen waar de bodem is verstoord tot op vlakniveau. Erg waarschijnlijk lijkt dit echter niet, omdat nergens in het plangebied resten van oudere sporen of vondsten zijn aangetroffen, ook niet in de onverstoorde delen.

Wat is de fasering van de vindplaats(-en)?

De aangetroffen sporen dateren allen in de Nieuwe tijd (18e-20e eeuw), er is dus sprake van slechts één fase.

Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?

De vondsten dateren in de periode 18e-20e eeuw. Het betreft vier fragmenten aardewerk en één fragment glas.

Uit welke periode dateren de eventuele sporen?

De sporen dateren tevens uit de periode 18e-20e eeuw.

Wat is de relatie met de omgeving?

De landbewerkingssporen duiden op de aanwezigheid van een voormalige akker. Deze moet behoord hebben bij één of meerdere boerderijen in de omgeving.

Wanneer zijn de archeologische sites als woonplaats in onbruik geraakt?

Er is geen sprake van een woonplaats.

Vanaf wanneer is het esdek in aangelegd?

Er zijn geen vondsten verzameld uit het esdek aan de hand waarvan het gedateerd zou kunnen worden. Dergelijke sporen in de omgeving dateren

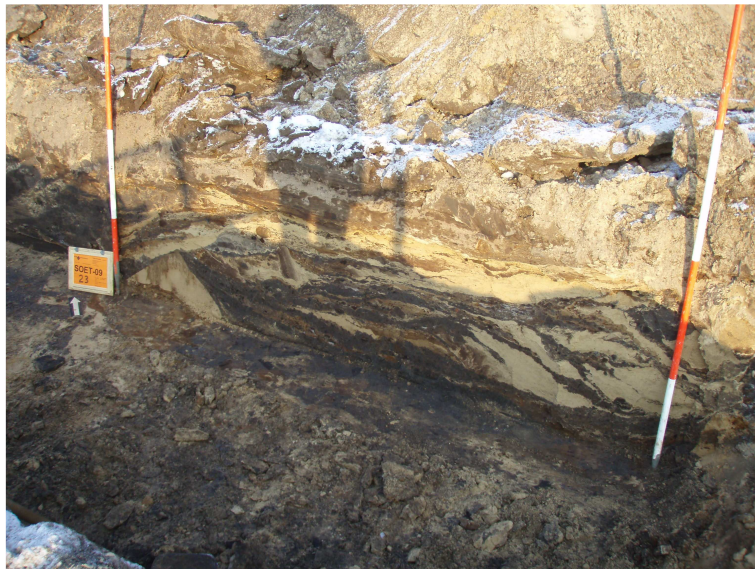
echter meestal in de periode 19^e-20^e eeuw (mondelinge mededeling J. Flamman).

Wat is de geologische context van de aangetroffen archeologische resten?

In de meeste profielkolommen is te zien dat de bouwvoor/esdek direct op de C-horizont (het gele dekzand) ligt. Een eventuele (podzol)bodem is hier niet of niet meer aanwezig. Op enkele plaatsen is er nog een dunne B- of B/C-horizont aanwezig. De bodemopbouw is dus op de meeste plaatsen verstoord, zowel door de landbewerkingssporen als meer recente verstoringen, zoals een voormalig varkenshok.

Bouwvoor op geel zand.

Verstoring tot ruim een meter diep, waarschijnlijk door graafwerkzaamheden ten behoeve van een varkenshok.

Welke activiteiten zijn in het gebied uitgevoerd?

Er zijn één of meerdere akkers geweest, begrenst door sloten. Uit informatie van een voormalig eigenaar weten we dat er daarna er op kleine schaal dieren zijn gehouden (vogels, honden, konijnen en varkens) in diverse kleine gebouwen en dat er een boomgaard en een moestuin waren. Op verscheidene plekken zijn gaten gegraven, onder andere voor het dumpen van eierschalen en mest.

Aan welke culturele traditie(s) kunnen de grondsporen en het archeologisch materiaal worden toegeschreven en wat zijn de argumenten?

Er is geen sprake van een culturele traditie in archeologische zin.

Wat is de relevantie van de site(s) met de onderzoeksagenda's van respectievelijk Nederland, de regio en de gemeente?

Deze vindplaats is niet relevant voor de onderzoeksagenda's. De sporen en vondsten verschaffen geen nieuwe informatie over Nederland, noch de regio of de gemeente.

OPMERKINGEN T.A.V. BEGROTING:

De opgravingsstrategie is in het veld besproken met J. Flamman en E. Eimermann van Vestigia. Er zouden 4 m brede sleuven worden aangelegd indien de bodemopbouw intact was. Dit bleek echter bijna overal verstoord te zijn, daarom zijn de meeste sleuven 2 m breed aangelegd. Daarnaast was de beschikbare ruimte op het terrein minder dan verwacht adhv het puttenplan. Daardoor is (in overleg met de directievoerder) tevens de locatie en omvang van enkele putten gewijzigd. Er zijn in totaal 10 sleuven aangelegd met een totale oppervlakte van ca. 832 m². Dit betekent dat er 700 m² is aangelegd voor karterend proefsleuvenonderzoek en ca. 132 m² voor waarderend proefsleuvenonderzoek. De eenheden voor het graven van de sleuven gaan per 175 m², dus voor het waarderend onderzoek moeten er drie eenheden minder in rekening worden gebracht. Deze post van de inschrijfstaat wordt teruggebracht van € 5009,40 naar € 1252,35. Voor de vondsten geldt dat er zeven eenheden (per 25 stuks) afvallen. Deze post wordt terug gebracht van € 1896,00 naar € 237,00. Het bedrag van € 268,00 voor een startoverleg vervalt, daar dit gesprek niet heeft plaatsgevonden. Het totaalbedrag voor het onderzoek wordt daarmee teruggebracht van € 17.833,80 naar € 12.149,75. Ons inziens hoeven stelposten voor natuurwetenschappelijk onderzoek niet te worden aangesproken. Dat betekent dat er geen extra kosten bijkomen.

OPGAVE TE DEPONEREN VONDSTMATERIAAL:

Geen, voorstel tot afstoten vondsten.

PARAAF SENIOR ARCHEOLOG:

R. Torremans

Inschrijfstaat IVO-P Bosstraat, gemeente Soest

Behorend bij *Bosstraat 60-80a te Soest. Het Programma van Eisen ten behoeve van het karterend en waarderend veldonderzoek door middel van proefsleuven.*

PRODUCTEN	EENHEID	EENHEIDSPRIJS	AANTAL	KOSTEN	VERREKENBAAR
<i>1. Voorbereiding</i>					
1.1 plan van aanpak	stuk	593	1	579	nee
1.2 verslag startoverleg	stuk	275	1		nee
1.3 hoofdmeetsysteem en ingericht werkterrein	stuk	1285	1	1254	nee
<i>2. Grondwerk en velddocumentatie</i>					
2.1 karterend proefsleuven onderzoek gedocumenteerde en afgewerkte 2 m brede sleuven	175 m2	1252,35	4	5009,4	ja
2.2 waarderend proefsleuvenonderzoek gedocumenteerde en afgewerkte sleuven	175 m2	1252,35	1	1252,35	ja
2.3 briefrapport	stuk	146	1	146	ja
<i>3. Technisch uitwerken en waardering</i>					
3.1 analoge en digitale documentatie veldwerk	stuk	720	1	720	nee
3.2 gewassen, uitgesplitste en gewaardeerde vondsten incl. digitale bestanden	25 stuk	237	8	237	ja
3.3 evaluatierapport	stuk	291	1	291	nee
<i>4. Analyse en rapportage</i>					
4.1 verslag fysische geografie	stuk		1		nee
4.2 verslag sporen, structuren en stratigrafie	stuk	582	1	582	nee
4.3 verslag vondsten	stuk		1		ja
4.4 verslag monsters	stuk		1		ja
<i>5. Onderzoeksrapport</i>					
5.1 eindrapport	oplage	1597	1	1597	nee
<i>6. Archiveren en deponeren</i>					
6.1 uitdraai Archis-melding	stuk	146	1	146	nee
6.2 deponeren vondsten en documentatie	stuk	336	1	336	nee
<i>7. Contractbeheersing</i>					
7.1 verslagen overleggen	stuk		3		ja
		Subtotaal		12.149,75	
		Incl. 19% BTW		2.308,45	
		Totaal		14.458,20	

Inschrijfstaat IVO-P Bosstraat, gemeente Soest

Behorend bij *Bosstraat 60-80a te Soest. Het Programma van Eisen ten behoeve van het karterend en waarderend veldonderzoek door middel van proefsleuven.*

Stelposten

PRODUCTEN	EENHEID	EENHEIDSPRIJS	AANTAL	KOSTEN	VERREKENBAAR
8. Zeven ecologische monsters					
8.1 gezeefde monsters incl. digitaal bestand	Stuk	€ 50,00	5	Stelpost	ja
9. Laboratorium analyses					
9.1 AMS-datering	Stuk	€ 461,00	2	Stelpost	ja
9.2 dendrochronologie	Stuk	€ 316,00	1	Stelpost	ja
9.3 botanische macroresten analyse	Stuk	€ 865,00	1	Stelpost	ja
9.4 onderzoek crematies	Stuk	€ 330,00	1	Stelpost	ja
10. Tekenwerk en fotografie vondsten					
10.1 digitale objecttekeningen	Stuk	€ 60,00	4	Stelpost	ja
10.2 digitale objectfoto's	Stuk	€ 35,00	4	Stelpost	ja
11. Conservering					
11.1 geconserveerd object metaal klein	Stuk	€ 197,00	1	Stelpost	ja
11.2 geconserveerd object metaal groot	Stuk	€ 287,00	1	Stelpost	ja
11.3 geconserveerd object hout	Stuk	€ 291,00	1	Stelpost	ja
11.4 geconserveerd object steen	Stuk		1	Stelpost	ja
11.5 geconserveerd object organisch materiaal (niet hout)	Stuk	€ 190,00	1	Stelpost	ja
11.6 geconserveerd object aardewerk	Stuk	€ 245,00	1	Stelpost	ja
11.7 geconserveerd object glas	Stuk	€ 245,00	1	Stelpost	ja